

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala, Lappeenranta
Sosionomi (AMK)

Salla Holtari ja Mia Kähö

”Kerhossa on ollut lupsakka meno” – Perheiden mielipiteitä ja kokemuksia Lappeenrannan seurakuntien päivä- ja perhekerhojen toiminnasta

Tiivistelmä

Salla Holtari ja Mia Kähö

”Kerhossa on ollut lupsakka meno” – Perheiden mielipiteitä ja kokemuksia Lappeenrannan seurakuntien päivä- ja perhekerhojen toiminnasta, 28 sivua, 2 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala, Lappeenranta

Sosionomikoulutus

Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyö 2019

Ohjaajat: lehtori Outi Kokko-Muhonen, Saimaan ammattikorkeakoulu, varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa-Liisa Pehkonen-Suuranta, Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Lappeenrannan seurakuntien päivä- ja perhekerhoihin osallistuneiden perheiden mielipiteitä ja kokemuksia kerhojen toiminnasta toimintakaudella 2018–2019. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksen kanssa. Nykyään varhaiskasvatuksessa on painotettu perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä sekä huoltajien osallisuutta ja osallistumista palveluiden kehittämiseen. Näitä teemoja on käsitelty opinnäytetyön viitekehyksessä varhaiskasvatuksen näkökulmasta.

Opinnäytetyössä käytettiin sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Osana opinnäytetyötä laadittiin sähköinen Webropol-kysely. Aineiston analysoinnissa hyödynnettiin Webropolin valmiita taulukoita. Avoimet vastaukset analysoitiin teemoittelemalla.

Opinnäytetyön avulla tuotettiin Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatukselle tarpeellista tietoa kerhotoiminnan kehittämisen tueksi. Tulosten perusteella perheet ovat pääosin tyytyväisiä kerhojen toimintaan. Kerhot koetaan tärkeäksi osaksi perheiden arkea. Vastauksista saatujen kehitysehdotusten pohjalta seurakunta voi kehittää päivä- ja perhekerhojen toimintaa perheiden toivomaan suuntaan.

Asiasanat: varhaiskasvatus, yhteistyö perheiden kanssa, palveluiden kehittäminen

Abstract

Salla Holtari, Mia Kähö

"Kerhossa on ollut lupsakka meno" – Families' opinions and experiences of play schools and family clubs organized by the Lappeenranta parish, 28 pages, 2 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Programme in Social Services

Bachelor's Thesis 2019

Instructors: Ms Outi Kokko-Muhonen, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences, Ms Kaisa-Liisa Pehkonen-Suoranta, Director of Early Childhood Education, the Evangelical Lutheran Churches in Lappeenranta

The purpose of this thesis was to find out the opinions of the families who participated in play schools or family clubs in the Lappeenranta parish. In addition, the aim was also to gather improvement suggestions for these activities. This thesis was done in co-operation with the early childhood education of Lappeenranta parish. The theoretical part of this thesis includes topics such as early childhood education, co-operation with families, parental involvement and improvement of services.

The data for this thesis were collected by Webropol survey and reporting tool. The survey was conducted using both quantitative and qualitative research methods. The results were reported by using charts from Webropol. The answers for the qualitative questions were analyzed thematically.

The results of the thesis show that most of the families have positive experiences about the play schools and family clubs. The families also expressed suggestions for improvement. All in all, the results of this thesis can be used for improving the activities of the play schools and family clubs in the Lappeenranta parish.

Keywords: early childhood education, co-operation with families, service improvement

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Varhaiskasvatus ja sitä ohjaavat asiakirjat.....	6
3	Seurakuntien varhaiskasvatus	7
3.1	Päiväkerhot.....	8
3.2	Perhekerhot	9
3.3	Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatus.....	10
4	Yhteistyö perheiden kanssa.....	11
4.1	Huoltajien osallisuus	13
4.2	Huoltajat palveluiden kehittäjinä	14
5	Opinnäytetyön tarkoitus	16
6	Opinnäytetyön toteutus.....	17
6.1	Aineiston keruu ja käsittely	18
6.2	Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus.....	19
7	Tulokset	21
7.1	Kerhotoiminta.....	22
7.2	Ilmapiiri ja vuorovaikutus.....	23
7.3	Kerhojen sisältö	25
8	Yhteenvedo ja pohdinta	27
	Lähteet.....	29

Liitteet

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Palautekysely

1 Johdanto

Perheiden ja varhaiskasvattajien välinen yhteistyö on tärkeä osa laadukasta varhaiskasvatusta. Yhteistyö tukee lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä ja mahdollistaa jokaisen lapsen yksilöllisistä tarpeista lähtöisin olevan opetuksen, kasvatuksen ja hoidon. (Opetushallitus 2018b, 33–34.) Lapsen viettäessä paljon aikaa varhaiskasvatuksessa yhteistyön merkitys korostuu, ja yhteistyön laadulla on yhteys lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin (Ahonen 2017, 123). Kirkon varhaiskasvatuksessa yhteistyö perheiden kanssa on toiminnan lähtökohta (Lapsi on osallinen 2008, 14). Toimivassa kasvatusyhteistyössä vanhempien osallisuus on pääosassa (Ahonen 2017, 126). Varhaiskasvatuslaki määrittääkin, että huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin (Varhaiskasvatuslaki 540/2018).

Tarjottujen palveluiden kehittäminen yhteistyössä asiakkaan kanssa koetaan sosiaali- ja terveysalalla tärkeäksi. Asiakkaan ottaminen mukaan palveluiden suunnitteluun parantaa todistetusti toiminnan laatua ja avaa palvelun kehittäjälle uusia näkökulmia jo suunnitteluvaiheessa. Asiakkaalla on aina oma näkemyksensä ja kokemuksensa palvelun toimivuudesta, eli käytännössä hyödyntämätöntä osaamista, jota palvelun kehittäjällä ei välttämättä ole. Kun asiakas on mukana kehittämässä palvelua, toimintaa saadaan yksilöityä juuri palvelun käyttäjille sopivaksi. Tämä puolestaan lisää palvelun vaikuttavuutta sekä niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin tyytyväisyyttä. (Virtanen ym. 2011.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää palautekyselyn avulla Lappeenrannan seurakuntien päivä- ja perhekerhojen toimintaan osallistuneiden perheiden mielipiteitä kerhojen toiminnasta sekä toiveita ja ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Aihe opinnäytetyölle on lähtöisin Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksesta. Suoran palautteen saaminen on koettu aiemmin hankalaksi, ja palautetta uskotaan saatavan helpommin kyselyn avulla. Palautekysely laaditaan yhteistyössä Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksen ohjaajan ja kerho-ohjaajien kanssa. Näin kysely ja sen avulla saatavat tulokset vastaavat parhaiten työelämän tarpeita. Palautekysely rakentuu pääsääntöisesti struktu-

roiduista kysymyksistä, joiden vastausten analysoinnissa hyödynnetään Webropol-kyselytyökalun valmiita taulukoita. Kyselyyn sisällytetään myös muutama avoin kysymys, jotta vastaajien mielipiteitä saadaan kartoitettua mahdollisimman monipuolisesti. Avointen kysymysten vastaukset analysoidaan teemoittelemalla.

Opinnäytetyön viitekehys käsittelee varhaiskasvatusta ja seurakuntien varhaiskasvatusta sekä sitä, miten varhaiskasvatusta toteutetaan Lappeenrannan seurakunnissa. Seurakuntien varhaiskasvatuksen järjestämisen toiminnan osalta käsitellään päivä- ja perhekerhoja, koska opinnäytetyö keskittyy niiden toimintaan. Lisäksi viitekehyksessä käsitellään perheiden kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä.

2 Varhaiskasvatus ja sitä ohjaavat asiakirjat

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu pedagogiikka. Sen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa. (Opetushallitus 2018a.) Varhaiskasvatus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä (Opetushallitus 2018b, 14).

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, perhepäivähoidossa tai esimerkiksi kerho- ja leikkitoimintana (Opetushallitus 2018a). Varhaiskasvatusta järjestävät myös erilaiset lapsi- ja perhetyötä tekevät järjestöt ja yhteisöt, kuten seurakunnat (Sakasti 2018a), joiden toimintaa käsitellään tarkemmin luvussa kolme. Ensisijainen kasvatusvastuu on lapsen huoltajilla, jotka myös päättävät lapsen osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on tukea ja täydentää perheiden kasvatustehtävää. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on varhaiskasvatustilain mukaan jokaisen lapsen oikeus. (Opetushallitus 2018b, 7–14.)

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavista laeista keskeisimpiä ovat varhaiskasvatustilain ja lastensuojelulain. Varhaiskasvatustilain säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta

sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta (Varhaiskasvatuslaki 540/2018). Varhaiskasvatuslaissa määritetään varhaiskasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet, jotka toimivat Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjana.

Lastensuojelulaki turvaa lapsen oikeuden turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Lastensuojelun palveluiden tulee tukea huoltajia lapsen kasvatuksessa. Laki velvoittaa muun muassa päivähoiton ja seurakunnan henkilökunnan lastensuojeluilmoituksen tekoon. (Lastensuojelulaki 417/2007.)

Opetushallitus on antanut varhaiskasvatuslain perusteella valtakunnallisen määräyksen, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka mukaan toteutetaan varhaiskasvatus ja laaditaan sekä paikalliset että lasten varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjiä oikeudellisesti velvoittava asiakirja. Sen tehtävänä on ohjata ja tukea varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä sekä edesauttaa laadukkaan ja tasavertaisen varhaiskasvatuksen toteutumista valtakunnallisesti. (Opetushallitus 2018b, 7–8.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan yksi varhaiskasvatuksen tärkeimmistä tavoitteista on lisätä lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvoivalla lapsella on mahdollisimman hyvät kasvun, kehittymisen ja oppimisen edellytykset. (Lapsi on osallinen 2008, 12.)

3 Seurakuntien varhaiskasvatus

Kristillinen kirkko on aina ollut kasvattava kirkko. Kasvatustoiminnassa on ollut erilaisia painotuksia ja kasvatustyö on muuttunut vallitsevien kasvatus- ja oppimiskäsityksien mukaisesti. Toiminnan ensisijaisena lähtökohtana ovat kuitenkin aina olleet kirkon oma arvopohja ja kristillisen uskon keskeisistä sisällöistä lähtöisin olevat tavoitteet. Lisäksi kirkon varhaiskasvatuksessa sitoudutaan Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiseen varhaiskasvatusajatteluun. (Lapsi on osallinen 2008, 10–12.)

Kirkkolaki (1054/1993) määrittää neljännen luvun 1 §:ssä seurakunnan tehtäväksi kristillisen kasvatuksen ja opetuksen. Kirkkojärjestyksen (1055/1993) kol-

mannen luvun 2 §:n mukaan seurakunnan on huolehdittava eri-ikäisten seurakunnan jäsenten kristillisestä kasvatuksesta. Näitä tehtäviä seurakunnat toteuttavat muun muassa järjestämällä varhaiskasvatustoimintaa.

Kirkon varhaiskasvatus on alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä tai läheistensä kanssa tapahtuvaa kristillisestä uskosta ja arvoista lähtöisin olevaa kasvatuksellista vuorovaikutusta. Varhaiskasvatuksen lähtökohtina ovat lapsen ja perheen hyvä elämä, perheen kanssa tapahtuva kasvatusyhteistyö sekä kristillinen usko ja sen arvot. (Lapsi on osallinen 2008, 10.) Toiminnassa korostuvat varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisuus ja pedagoginen osaaminen, lapsilähtöisyys sekä perheen arvostaminen (Suomen ev.lut. kirkko 2013, 4).

Lapsilähtöinen ja aikuisjohtoinen kirkon varhaiskasvatus on toimintaa lasta varten. Lapsi nähdään aktiivisena toimijana, jonka tarpeet ja kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Varhaiskasvatuksen kokonaisuus muodostuu hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Lapsen kasvua tuetaan sekä arjen tilanteissa että ohjatussa toiminnassa. Tämä mahdollistuu toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa tehtyjen tietoisten pedagogisten valintojen ja ratkaisujen kautta. (Suomen ev.lut. kirkko 2013, 8–20.)

Kirkon varhaiskasvatusta toteutetaan muun muassa päiväkerhotoiminnassa, perhekerhoissa, varhaiskasvatuksen musiikkikasvatuksessa, lasten kesäkerhotoiminnassa sekä toimintakerhoissa (Lapsi on osallinen 2008, 11). Oman varhaiskasvatustoimintansa lisäksi seurakunnat voivat tukea kuntien järjestämän varhaiskasvatuksen katsomuskasvatusta oman osaamisalueensa mukaisesti (Sakasti 2018d).

3.1 Päiväkerhot

Päiväkerho on tavoitteellista kirkon varhaiskasvatusta 3–6-vuotiaille lapsille. Kerhossa lapsi kasvaa ja oppii yhdessä lastenohjaajien ja toisten lasten kanssa. (Seurakuntien lapsityön keskus 2018.) Lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja kasvun tukeminen on kerhotoiminnan tärkein tavoite. Toiminnan perustana ovat kristilliset arvot, varhaispedagoginen osaaminen sekä kumppanuus perheen

kanssa. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2018b.) Kerhossa koetaan lapsuuden iloa, välitetään lapsesta sekä vaalitaan lapsen hengellisyyttä (Sakasti 2018c).

Päiväkerhossa lapsi tulee kohdatuksi kokonaisvaltaisesti ikäkaudelleen ominaisella tavalla (Sakasti 2018c). Kerho tarjoaa lapsille turvallisen ja positiivisen kasvuympäristön ja mahdollisuuden aktiiviseen toimintaan leikkimällä, laulamalla, liikkumalla, satuilemalla ja askartelemalla (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2018b). Vaikka vain lapset osallistuvat päiväkerhon toimintaan, kerholla on merkitystä myös koko perheelle. Huoltajat kokevat lapsen saavan kerhossa hyvän pohjan elämälleen ja ryhmätoimintaan osallistumisen opettavan sosiaalisia taitoja. Lisäksi päiväkerho tukee kotien kristillistä kasvatusta. (Sakasti 2018c.)

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa päiväkerhon toimintaa. Toimivan yhteistyön perusta on huoltajien ja lastenohjaajien välinen luottamus, jota rakennetaan päivittäisissä kohtaamisissa. Huoltajien kanssa keskustellaan lapsen tarpeista ja kasvun edellytyksistä, minkä pohjalta rakennetaan yhteinen käsitys lapsen hyvästä. (Seurakuntien lapsityön keskus 2018.)

3.2 Perhekerhot

Perhekerho on matalan kynnyksen kohtaamispaikka lapsille ja heidän läheisilleen. Perhekerho toimii samassa elämänvaiheessa olevien lapsiperheiden vertaisryhmänä, jossa saadaan vaihtelua arkeen. Perhekerhoissa pidetään kirkkohetki ja käsitellään vaihtuvia teemoja. Lapset ja aikuiset osallistuvat toimintaan yhdessä leikin, laulun, liikunnan, askartelun ja hiljentymisen parissa. (Lapsi on osallinen 2008, 15; Sakasti 2018b; Suomen evankelisluterilainen kirkko 2018a.)

Perhekerhoa voidaan kutsua myös esimerkiksi vanhempi-lapsikerhoksi tai avoimeksi kerhoksi. Perhekerhoihin ei useimmiten ilmoitauduta erikseen, joten kerhon kokoonpano voi vaihdella eri kerroilla. Eri kerhoryhmiä voidaan painottaa eri tavoin: ryhmiä on muun muassa pienten vauvojen perheille ja ensi kertaa vanhemmaksi tulleille. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2018a.)

Perhekerhot tarjoavat mahdollisuuden kokoontua säännöllisesti tutussa ympäristössä muiden perheiden kanssa. Aikuiset voivat keskustella yhdessä kasvatukseen, perheeseen ja parisuhteeseen liittyvistä aiheista ja saada lisää luottamusta itseensä kasvattajana, puolisona sekä yhteisön jäsenenä. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 22.) Perhekerhot tarjoavat kaikille osallistujille tukea jaksamiseen ja kasvatuksen haasteisiin, mutta kerhon merkitys korostuu erityisesti nuorten vanhempien kohdalla (Sakasti 2018b).

3.3 Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatus

Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatus tarjoaa lapsille ja lapsiperheille erilaista kerhotoimintaa, kirkkomusiikkileikkikouluja, pyhäkouluja ja muita perhetapahtumia. Näistä suurimman osa-alueen muodostavat kerhot, joita kokoontuu viikoittain noin 40 erilaista. Lisäksi seurakunta tarjoaa myös koululaisten iltapäivätoimintaa yhteistyössä kaupungin kanssa. (Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018a.)

Lappeenrannan seurakuntien päiväkerhot on tarkoitettu 3–6-vuotiaille lapsille. Kerhot ovat maksuttomia, ja toimintakaudella 2018–2019 niitä kokoontui kymmenen. Kerhot kokoontuvat kaksi kertaa viikossa. (Lappeenrannan seurakuntayhtymä 2018.) Kerhoja ohjaavat koulutetut lastenohjaajat, jotka huomioivat lapset sekä yksilönä että tärkeänä vertaisryhmän jäsenenä. Lasta kuunnellaan, hänen kanssaan keskustellaan ja hänestä välitetään juuri sellaisena kuin hän on. Kerho on lapselle turvallinen kasvun ja oppimisen paikka, jossa voi tutustua muihin lapsiin ja oppia ryhmätoimintaa. Perhettä tuetaan lapsen kristillisessä kasvatuksessa, ja kerhon toiminta perustuukin kristilliseen ihmiskäsitykseen. Kerhopäivään kuuluu muun muassa hiljentymistä, elämän kysymysten pohtimista, leikkiä, liikuntaa, musiikkia sekä lapsen kasvua tukevaa luovaa toimintaa. Ympäristökasvatus on myös osa päiväkerhojen toimintaa. (Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018d.)

Lappeenrannan seurakuntien perhekerhot ovat yhteisiä kohtaamispaikkoja lapsille ja heidän huoltajilleen tai muille kasvattajille. Perhekerhot ovat kaikille maksuttomia. Toimintakaudella 2018–2019 kerhoja kokoontui yhteensä 19, joista per-

hekerhoja oli 11, ekavauvakerhoja 5 ja taaperokerhoja 3. (Lappeenrannan seurakuntayhtymä 2018.) Perhekerho tarjoaa mahdollisuuden pysähtyä arjen keskellä sekä saada vertaistukea muilta samassa elämäntilanteessa olevilta. Kerhopäivän aikana lauletaan, leikitään ja askarrellaan yhdessä sekä pidetään hartaushetki. Kerhossa tuetaan lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta ja opitaan uusia asioita yhdessä. (Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018b.)

Ekavauvakerho on tarkoitettu ensimmäistä kertaa vanhemmaksi tulleille. Perhe voi osallistua kerhoon lapsen ensimmäisen ikävuoden aikana tai jo lasta odottaessaan. Huoltajat voivat keskustella mieltään askarruttavista asioista ja jakaa omia kokemuksiaan sekä vanhemmuuden iloja. Kerhossa huoltajat toimivat yhdessä vauvojen kanssa. (Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018c.) Taaperokerhoja järjestetään 1–2-vuotiaille lapsille ja heidän huoltajilleen. Toiminta on suunniteltu kohderyhmälle sopivaksi ja ohjelmassa huomioidaan kirkkovuoden tapahtumat. Kerhossa huoltajat ja lapset leikkivät ja laulavat yhdessä. Kerhon toiminta tukee lapsen ja huoltajan välistä vuorovaikutusta. (Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018c.)

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja perheiden välinen yhteistyö mahdollistaa lapselle hänen kehityksensä ja tarpeidensa mukaisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon. Tavoitteena on, että huoltajat ja henkilöstö sitoutuvat yhdessä edistämään lapsen tervettä ja turvallista kasvua, kehitystä ja oppimista. (Opetushallitus 2018b, 33–34.) Lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat yhdessä sekä varhaiskasvatuksen että kodin ja perheen kasvuympäristöt ja kasvatuskäytännöt. Yhteistyön avulla lapsen hoitamiseen ja opettamiseen liittyviä käytäntöjä voidaan siirtää kasvuympäristöstä toiseen. Varhaiskasvatuksen arjessa tämä tapahtuu huoltajien ja kasvattajien jakaessa tietojaan, näkemyksiään ja ymmärrystään lapsesta. Sujuvan yhteistyön myötä huoltaja voi luottaa lapsensa olevan asiantuntevassa hoidossa. Lapsi puolestaan voi tuntea olonsa turvalliseksi kokiessaan huoltajiensa ja kasvattajiensa toimivan yhteisymmärryksessä ja luottavan toisiinsa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 13.)

Yhteistyön perustana on kuulemisen taito suhteessa toiseen ihmiseen, keskinäinen kunnioitus, molemminpuolinen luottamus ja tasa-arvoinen vuorovaikutus (Opetushallitus 2018b, 33–34; Kaskela & Kekkonen 2006, 32–37.) Toisen kuuleminen ja kuuntelu ovat keskeisiä asioita vuorovaikutuksessa. Olemalla läsnä ja kuuntelemalla kasvattaja viestii olevansa aidosti kiinnostunut perheestä. Kuuluksi tuleminen on eheyttävä kokemus ja sen takia keskeistä yhteistyössä. Kuuntelemisen kautta opitaan kunnioittamaan toista, mikä puolestaan helpottaa vuorovaikutusta. Myönteisellä asenteella luodaan kunnioittava suhde ja mahdollistetaan avoin ja rehellinen kanssakäyminen. Kuulemisen ja kunnioituksen kautta rakentuu huoltajan ja kasvattajan välinen luottamus. Keskeistä luottamuksen syntymisessä on kasvattajan ja lapsen välinen suhde. Luottamusta lisää huoltajan mahdollisuus vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen. Luottamuksen merkitys korostuu haastavissa tilanteissa, esimerkiksi jos lapsen hyvinvoinnista herää huoli. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32–37.) Huoltajan ja kasvattajan väliseen hyvään vuorovaikutukseen kuuluvat molemminpuolinen hyväksyntä, avoimuus sekä jaettu vastuu. Vuorovaikutuksen avulla voidaan syventää kasvattajan ja perheen välistä suhdetta ja näin ollen lapsen kasvua ja kehitystä pystytään tukemaan kokonaisvaltaisemmin. (Kekkonen 2012, 58–59.)

Yhteistyötä varhaiskasvatuksessa voidaan toteuttaa monin eri tavoin. Huoltajien kanssa keskustellaan kasvatustyön arvoista, tavoitteista sekä vastuista. Keskusteluissa huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet. Huoltajat ja henkilöstö jakavat toisilleen tietoa ja havaintoja lapsen päivittäisistä tapahtumista ja kokemuksista. Tämä luo pohjan lapsen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. (Opetushallitus 2018b, 33–34.) Yhteistyösuhde rakentuu arkisissa kohtaamisissa. Kuulumisia on tärkeää vaihtaa päivittäin, ja se tapahtuu luontevasti lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Huoltajille on tärkeää kertoa myös varhaiskasvatuksen toimintatavoista, jolloin keskustelu lisää huoltajien tietoa lapsen päivähoitopäivästä. (Järvinen ym. 2009, 119.) Yhteistyö mahdollistaa huoltajien osallistumisen varhaiskasvatustoiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Yhteistyöllä voidaan myös tukea huoltajien välistä vuorovaikutusta, mikä puolestaan edistää yhteisöllisyyttä ja tukee henkilöstön työtä. Vastuu yhteistyön aloittamisesta ja ylläpitämisestä on varhaiskasvatuksen henkilöstöllä. (Opetushallitus 2018b, 33–34.)

Lapsen kiinteää suhdetta huoltajiinsa ja muihin läheisiinsä pidetään kirkon varhaiskasvatuksessa tärkeänä. Yksi toiminnan lähtökohdista on perheiden kanssa tehtävä yhteistyö. Tätä yhteistyötä toteutetaan esimerkiksi keskusteluissa ja kohtaamisissa. Perheen kanssa keskustellaan lapseen liittyvien asioiden lisäksi arvoista, kasvatustavoista ja -sisällöistä sekä perheen elämän tukemisesta ja kristillisen kasvatuksen vahvistamisesta. Lapsen huoltajat ja seurakunnan työntekijät ovat keskenään tasavertaisia, mutta erilaisia lapsen tuntijoita. (Lapsi on osallinen 2008, 14.) Tavoitteena on perheiden osallistuminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminnan lähtökohtia ovat lasten ja perheiden kokemukset, kiinnostuksen kohteet, toiveet ja taidot. (Suomen ev.lut. kirkko 2013, 24.)

4.1 Huoltajien osallisuus

Osallisuuden voi määritellä monin eri tavoin. Osallisuuden käsitteeseen liittyvät läheisesti käsitteet voimaantuminen, osallistuminen ja minäpystyvyys. Osallisuus tarkoittaa osallisena olemista ja kuulumista johonkin. (Vuorenmaa 2016, 20.) Se on yhteisössä mukana olemista ja vaikuttamista itseä ja ympäristöä koskeviin asioihin (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019). Osallisuuteen kuuluvat lisäksi hallinnan ja pystyvyyden tunne, itsetunto, osaaminen ja varmuus. Osallisuus on kuulemista ja kuulluksi tulemista, vastuun jakamista sekä mahdollisuus ilmaista mielipiteitä ja toiveita. (Perälä ym. 2011, 19.) Vuorenmaa (2016) kertoo osallisuuden ympäröivässä yhteisössä ja palveluissa tarkoittavan ihmisen kykyä ja mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa yhteisten asioiden suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Laitilan (2010) mukaan sosiaali-, terveys- ja opetuspalveluissa asiakkaan osallisuuteen kuuluu myös käsitys asiakkaasta oman elämänsä asiantuntijana. (Vuorenmaa 2016, 21.)

Tunteakseen itsensä osalliseksi huoltajan on tärkeää saada kokemuksia omasta merkityksellisyydestään sekä tuntea tulevansa kuulluksi omaa lastaan koskevissa asioissa. Lisäksi huoltajalla tulee olla tilaisuuksia tehdä aloitteita ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen. Kasvattajien tulee tarjota huoltajille ajantasaista tietoa sekä havaintoja lapsesta. Huoltajan osallisuus käsittää lisäksi sitoutumisen vanhemmuuteen ja yhteistyöhön varhaiskasvattajien kanssa. (Venninen

ym. 2011, 60.) Sovitut käytännöt ja toimintamallit edistävät osallisuutta. Osallisuuden toteutumiseen tarvitaan aina huoltajien ja kasvattajien välistä yhteistyötä. (Perälä ym. 2011, 19.)

Osallisuuden vahvistamisessa keskeistä on se, että huoltajat vastaavat omaa lastaan ja perhettään koskevasta päätöksenteosta ja ovat siinä osallisina (Perälä ym. 2011, 20). Varhaiskasvatuslain mukaan lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Heille on toimipaikassa järjestettävä mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.) Opetushallituksen laatimassa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018, 34) kerrotaan, että lasten huoltajilla pitää olla mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen yhteistyössä henkilöstön sekä lasten kanssa. Käytännössä suunnitteluun vaikuttaminen tapahtuu kasvattajien ja huoltajien keskustellessa kasvatusarvoista, -käsityksistä ja -menetelmistä (Kaskela & Kekkonen 2006, 25–27). Huoltajien näkökulma onkin tärkeä heidän vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämisen kannalta. Keskiössä ovat perheiden henkilökohtaiset kokemukset palvelun toteutumisesta. Palveluiden kehittäminen edellyttääkin tietoa perheiden tarpeista ja kokemuksista. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

4.2 Huoltajat palveluiden kehittäjinä

Palveluiden rakenteita, työtapoja ja asiakaslähtöisyyttä kehittämällä pyritään tuotamaan laadukkaampaa toimintaa (Toikko 2012, 144). Asiakkailla on tärkeä rooli palveluiden kehittämisessä, sillä ilman asiakkaita ei olisi kehitettäviä palveluita. Yksi sosiaalialan perusarvoista on asiakaslähtöisyys, jossa keskeistä on asiakkaiden tarpeista lähtevä palveluiden järjestäminen. Asiakaslähtöisten palveluiden tulisi olla vastavuoroisia, mikä edellyttää asiakkaan ja palvelutarjoajan vuorovaikutusta. Yhteisymmärryksen edellytyksenä on ajatus asiakassuhteen jatkuvuudesta. (Virtanen ym. 2011, 11–18.) Asiakkailla on tietoa sekä asiakkuudesta että palveluista ja palvelurakenteista, ja he voivat osallistua käyttämiensä palveluiden suunnitteluun, toteutukseen ja kehittämiseen. Näin ollen asiakkaista tulee kehittämiskumppaneita, jotka voidaan nähdä kokemusasiantuntijoina ammatillisten asiantuntijoiden rinnalla. (Toikko 2012, 161–162.)

Palveluita kehitettäessä asiakkaiden näkökulma unohtuu helposti. Tällöin vaarana on jatkuva palveluiden kehittäminen ilman, että palvelut koskaan vastaavat asiakkaiden tarpeita. Asiakkaat on nostettava kehittämistoiminnan keskiöön, sillä heillä on hiljaista tietoa, jota palveluiden kehittäjillä ei välttämättä ole. (Virtanen ym. 2011, 55–58.) Asiakaslähtöisessä ajattelussa asiakas nähdään aktiivisena toimijana (Virtanen ym. 2011, 19), joka edustaa koko asiakasryhmän kokemuksia ja osallistuu yhteisten palveluiden suunnitteluun (Toikko 2012, 123). Asiakaslähtöisessä toimintamallissa palvelut suunnitellaan ja rakennetaan yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakas on mukana koko kehittämisprosessin ajan. Tässä toimintamallissa kehittämisideat voivat tulla palvelutuottajan lisäksi myös asiakkaalta. Asiakas kokeilee yhdessä kehitettyä palvelua, minkä pohjalta saadun käyttäjäkokemuksen avulla palvelun kehittämistä voidaan jatkaa edelleen. Jotta palveluita voidaan kehittää asiakaslähtöisemmiksi, palvelun käyttäjiltä saatu palaute on huomioitava kehittämistyössä. (Virtanen ym. 2011, 37.) Lisää tapoja, joilla asiakas voidaan ottaa mukaan palveluiden kehittämisprosessiin, esitellään kuvassa 1.

Kuva 1. Osallistumisen tavat (mukaillen Larjovuori ym. 2012, 18)

Asiakaslähtöisen toimintamallin lisäksi voidaan toteuttaa asiakaskeskeistä tapaa. Käsitteitä asiakaslähtöisyys ja asiakaskeskeisyys käytetään usein rinnakkain, vaikka niiden merkitykset eroavatkin toisistaan. Asiakaskeskeisyys on asiakaslähtöisyyttä edeltävä vaihe, jossa asiakas on palveluiden keskipisteessä ja palvelut kehitetään häntä varten. Asiakas ei vaikuta palveluiden lopulliseen toteutukseen, mutta palveluiden kehittämistä ohjaa asiakkaan tarve. Asiakasta kuullaan palveluita suunniteltaessa, jolloin asiakas voi esimerkiksi ilmaista mielipiteensä jo olemassa olevista palveluista. Palveluiden kehittäminen tapahtuu palvelutuottajan aloitteesta. Asiakaskeskeisen mallin riskinä on se, ettei asiakkaan tarpeeseen vastata oikealla tavalla. (Virtanen ym. 2011, 36–37.)

Huoltajien osallistumisesta varhaiskasvatuspalveluiden kehittämiseen löytyy melko vähän tietoa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määrittää, että huoltajilla on oltava mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen (Opetushallitus 2018, 34). Käytännön esimerkkejä kehitystyöhön osallistumisesta ei kuitenkaan löydy Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista eikä muista tieteellisistä lähteistä. Suvi Lamminen on kehittänyt *Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa -vinkkivihkon* osana opinnäytetyötään *Vanhempien osallisuus Eurajoen kunnan varhaiskasvatuksessa*. Vinkkivihkossa on esitelty useita käytännönläheisiä ideoita, joilla huoltajat saadaan mukaan kehitystyöhön. Mainitsemisen arvoisia ovat varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut, suunnittelu- ja arviointitilaisuudet, erilaiset kyselyt sekä toiveiden, ideoiden ja palautteenkeruun menetelmät. (Lamminen 2018.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus

Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatus toivoo saavansa asiakkailtaan palautetta järjestämästään toiminnasta. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kyselyn avulla Lappeenrannan seurakuntien päivä- ja perhekerhojen toimintaan osallistuneiden perheiden kokemuksia ja mielipiteitä kerhojen toiminnasta sekä ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Osana opinnäytetyötä kehitetään sähköinen palautekysely, jonka avulla saatavien vastausten perusteella seurakunta pystyy kehittämään toimintaansa asiakkaiden toivomaan suuntaan.

Opinnäytetyön selvityskysymykset ovat seuraavat:

1. Millaisia kokemuksia päivä- ja perhekerhoihin osallistuneilla perheillä on kerhojen toiminnasta?
2. Millaisia kehittämideoita päivä- ja perhekerhoihin osallistuneilla perheillä on kerhojen toimintaan?

6 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksen kanssa. Tapasimme seurakunnan varhaiskasvatuksen edustajan keväällä 2018. Syksyn aikana kirjoitimme opinnäytetyösuunnitelman, joka valmistui marraskuussa. Syksyllä kartoitimme kerho-ohjaajien toiveita siitä, mitä perheille suunnatussa kyselyssä tulisi heidän mielestään kysyä. Talvella 2018–2019 suunnittelimme kyselyä, joka viimeisteltiin yhdessä seurakunnan edustajan kanssa. Lisäksi laadimme kyselyn mukana toimitettavan saatekirjeen (liite 1). Keväällä saimme seurakunnalta tutkimusluvan kyselyn toteuttamista varten, ja kysely toteutettiin huhti-toukokuun vaihteessa. Tuloksista tehtiin lyhyt kooste, joka toimitettiin seurakunnalle.

Opinnäytetyössä käytetään kvantitatiivisia eli määrällisiä tutkimusmenetelmiä, mutta palautekyselyn tulosten analysoinnissa hyödynnetään myös kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Jatkossa näistä käytetään käsitettä selvitysmenetelmä. Kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia selvitysmenetelmiä on haastavaa täysin erottaa toisistaan. Kvantitatiivisille menetelmille tyypillisiä piirteitä ovat tarkat aineistonkeruusuunnitelmat ja koehenkilövalinnat. Selvityksestä saatavan aineiston tulee olla tilastollisesti käsiteltävässä muodossa. (Hirsjärvi ym. 2016, 140.) Kvantitatiivisen selvityksen aineistoa voidaan kerätä esimerkiksi kyselylomakkeella tai käyttämällä valmiita tilastoja (Vilka 2015, 94). Kvalitatiivisen selvityksen lähtökohtana puolestaan on todellisen elämän kuvaaminen. Selvitettävää asiaa pyritään tarkastelemaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Huomioon on otettava myös selvityksen tekijän arvolähtökohdat, sillä arvot vaikuttavat tekijän tulkintoihin tuloksista. Tiedonkeruun välineitä ovat esimerkiksi haastattelut ja havainnot. (Hirsjärvi ym. 2016, 160–164.)

Tässä opinnäytetyössä toteutetaan suunnitelmallinen ja kuvaileva kysely, jossa tieto kerätään valmiiksi laaditulla lomakkeella. Tällainen kysely on Hirsjärven ym. (2016) mukaan survey-selvityksen keskeinen menetelmä. Survey tarkoittaa sel-laista kyselyä, jossa aineisto kerätään standardoidusti joukolta ihmisiä. Standar-doinnilla tarkoitetaan sitä, että kysymykset esitetään kaikille vastaajille samalla tavalla. Aineiston avulla pyritään kuvailemaan, vertailemaan ja selittämään ilmi-öitä. Kyselyn tulokset käsitellään yleensä kvantitatiivisesti. (Hirsjärvi ym. 2016, 134, 193–194.)

Kyselylomakkeen suunnittelun edellytyksenä on, että kyselyn laatija tietää aset-tamansa tavoitteet eli mihin kysymyksiin hän on etsimässä vastauksia (Vilkkä 2015, 105). Kysely on menetelmänä tehokas, sillä se säästää selvityksen tekijän aikaa ja sen avulla voidaan kerätä laaja aineisto (Hirsjärvi ym. 2016, 195). Kyse-lylomaketta käytetään, kun halutaan selvittää vastaajan mielipiteitä ja asenteita (Vilkkä 2007, 28).

6.1 Aineiston keruu ja käsittely

Opinnäytetyön selvityksen aineisto kerättiin Webropol-ohjelmalla laaditulla struk-turoidulla kyselylomakkeella (liite 2). Kysely toteutettiin Lappeenrannan seura-kuntien toiveesta sähköisesti, sillä sähköisellä kyselyllä toivottiin saatavan enem-män vastauksia. Palautekysely toteutettiin ensimmäistä kertaa sähköisessä muo-dossa. Kyselylomake sisälsi kymmenen kysymystä. Kysymyksistä viisi oli moni-valintakysymyksiä ja kolme asteikkoihin perustuvia kysymyksiä. Lisäksi lomak-keessa oli kaksi avointa kysymystä. Kyselyn linkki oli julkinen internetlinkki, joten yksittäistä vastaajaa ei voitu tunnistaa eikä vastauksia voitu yhdistää toisiinsa.

Kyselyn linkki ja saatekirje toimitettiin seurakunnalle, ja seurakunnan edustaja lähetti kyselyn 260 vastaanottajalle viikolla 17. Kysely oli avoinna viikon 18 lop-puun asti. Vastauksia saatiin 74 kappaletta.

Tiedonkeruun jälkeen saadut vastaukset muokataan tilastollisen käsittelyn edel-lyttämään muotoon, minkä jälkeen niitä voidaan analysoida ja tulkita (Ahola 2007, 68). Suljettujen kysymysten vastaukset eli suurin osa kyselylomakkeen aineis-tosta käsiteltiin numeerisessa muodossa. Avointen kysymysten vastaukset käsi-

teltiin teemoittelemalla. Teemoittelussa tekstistä etsitään keskeisiä aiheita eli teemoja. Vastausten joukosta pyritään löytämään niitä yhdistäviä tai erottavia tekijöitä, joiden pohjalta teemat muodostuvat. Koko aineiston voi järjestellä teemoittain, jolloin jokaisen teeman alle kootaan alkuperäisestä aineistosta ne kohdat, joissa kyseistä teemaa käsitellään. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tämän opinnäytetyön tulosten käsittelyssä hyödynnettiin Webropol-ohjelman tuottamia valmiita analyysseja ja taulukoita. Molempien avointen kysymysten vastauksista löytyi yhteneviä teemoja, joten kaikki avoimet vastaukset teemoiteltiin yhtenä kokonaisuutena. Vastaukset jaettiin useisiin alaluokkiin, joista johdettiin kolme pääteemaa. Taulukossa 1 on kuvattu yhden pääteeman käsittelyn vaiheet.

Yksittäiset vastaukset	Teemat	Pääteema
Laulu ja musiikki hetket ollut mieluisia lapselleni vauvasta nyt 3.5v asti! Yhteiset laululeikit kivoja koska kotona sellaisia ei hirveästi tule tehtyä!	Laulu ja musiikki	Kerhojen sisältö
Lapselle kaikista mieluisinta on yhdessä laulaminen.		
Taaperon kanssa ollut mukavaa kun pääsi isoon saliin purkamaan energiaa.	Liikkuminen	
Myös liikuntasalin käyttö (jos kerhopaikassa sellainen on, osassa kyllä) plussaa.		
Lapsemme odottaa aina kovasti askartelua ja sitä onkin ollut lähes joka kerta.	Askartelu	
Kotona ei kehtaa askarrella, joten toivon enemmän askartelua kerhohetkiin.		
Jokaiselle kerralle on kehitetty mukavia askarteluita, joissa on otettu huomioon myös eri ikäiset.		

Taulukko 1. Teemoittelun vaiheet

6.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön luotettavuutta arvioidaan reliabiliteetin eli pysyvyyden ja validiteetin eli pätevyyden käsitteillä. Lomakekyselyn validiteettiin vaikuttaa suuresti kysymysten muotoilu. Vastaajat saattavat käsittää kysymykset aivan eri tavalla kuin

mitä kyselyn laatija on tarkoittanut. Tämä täytyy ottaa huomioon tuloksia tarkasteltaessa: jos saatuja vastauksia käsitellään kyselyn laatijan ajatusten mukaan, tulokset voivat vääristyä. (Hirsjärvi ym. 2016, 231–233.) Tällaista kutsutaan systemaattiseksi virheeksi (Vilka 2015, 193). Hirsjärven (2016, 207) mukaan haastattelun aineisto on konteksti- ja tilannesidonnaista, eikä tuloksia pidä yleistää liikaa. Tässä opinnäytetyössä toteutettava kysely antaa vastauksia perheiden sen hetkisistä kokemuksista, joten konteksti- ja tilannesidonnaisuus tulee huomioida tämän kyselyn tuloksia tarkasteltaessa. Jos kysely toteutettaisiin myöhemmin samanlaisena, vastaukset eivät välttämättä olisi samoja. Toisaalta kyselyllä ei pyritäkään saamaan aina yhteneviä tuloksia. Kysely on kuitenkin mahdollista toteuttaa uudestaan tulevana toimintakausina.

On eettisesti oikein, että jokaista opinnäytetyön osapuolta informoidaan kyselyn tarkoituksesta avoimesti ja rehellisesti. Kyselyn vastaajilta pyydetään lupa vastausten keräämiseen ja hyödyntämiseen. (Pohjola 2007, 20.) Tässä opinnäytetyössä vastaajia informoitiin saatekirjeessä. Saatekirjeessä taattiin vastaajan anonymiteetin säilyminen ja vastaamisen vapaaehtoisuus. Siinä tiedotettiin myös vastausten käytöstä opinnäytetyössä sekä kerhojen kehitystyössä. Saatekirjeessä ollut informaatioteksti lisättiin myös Webropol-kyselyn etusivulle. Sen yhteyteen lisättiin tieto siitä, että osallistumalla kyselyyn vastaaja antaa suostumuksensa vastaustensa hyödyntämiseen opinnäytetyössä.

Kyselylomakkeen vastausvaihtoehtoja voi olla liian vähän vastaajan todellisen mielipiteen selvittämiseen. Väärinymmärryksiä on vaikea selvittää jälkikäteen. (Hirsjärvi ym. 2016, 195.) Vastausvaihtoehdot voivat olla myös kysymykseen soveltumattomat tai epäselvät. Kysymykset tulee suunnitella tarkasti ja huolellisesti, jotta niillä saadaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Lisäksi on tärkeää pohtia, mitä on eettisesti sopivaa ja tarpeellista kysyä. Kyselyä laadittaessa tulee esimerkiksi miettiä, mitä taustatietoja vastaajasta todella tarvitaan.

Ennen kyselyn toteuttamista kyselylomake tulisi testata. Testauksessa arvioidaan kysymysten ja ohjeiden selkeyttä ja yksiselitteisyyttä, vastausvaihtoehtojen toimivuutta, kyselylomakkeen mittaa ja vastaamiseen käytetyn ajan kohtuullisuutta. (Vilka 2015, 108.) Tässä opinnäytetyössä kyselylomaketta ei testattu,

mikä on voinut vaikuttaa selvityksen tuloksiin. Lomaketta kuitenkin arvioitiin tarkasti yhdessä seurakunnan varhaiskasvatuksen edustajan kanssa.

Kyselyyn vastaaminen tulisi kokea mielekkääksi ja tarpeelliseksi. Kaikki kyselyn saaneet eivät todennäköisesti vastaa kyselyyn, mistä muodostuu katoa. Esimerkiksi suurelle joukolle lähetetty lomake ei yleensä tuota tulokseksi kovin korkeaa vastausprosenttia (Hirsjärvi ym. 2016, 196). Tämän opinnäytetyön kyselyä ei voitu lähettää kaikille kerhoihin osallistuneille perheille, sillä seurakunnalla ei ollut tiedossa kaikkien osallistujien sähköpostiosoitteita.

Kyselyyn vastattiin anonyymisti, eikä yksittäisen vastaajan vastauksia eri kysymyksiin voitu yhdistää toisiinsa. Webropol-kyselyn vastaukset säilytettiin avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta ainoastaan Webropolissa. Avoimia kysymyksiä käsiteltiin lisäksi opinnäytetyön tekijöiden omilla laitteilla. Tulokset tallennettiin muistitikulle. Opinnäytetyön valmistuttua tulokset hävitetään sekä Webropolista että muistitikulta.

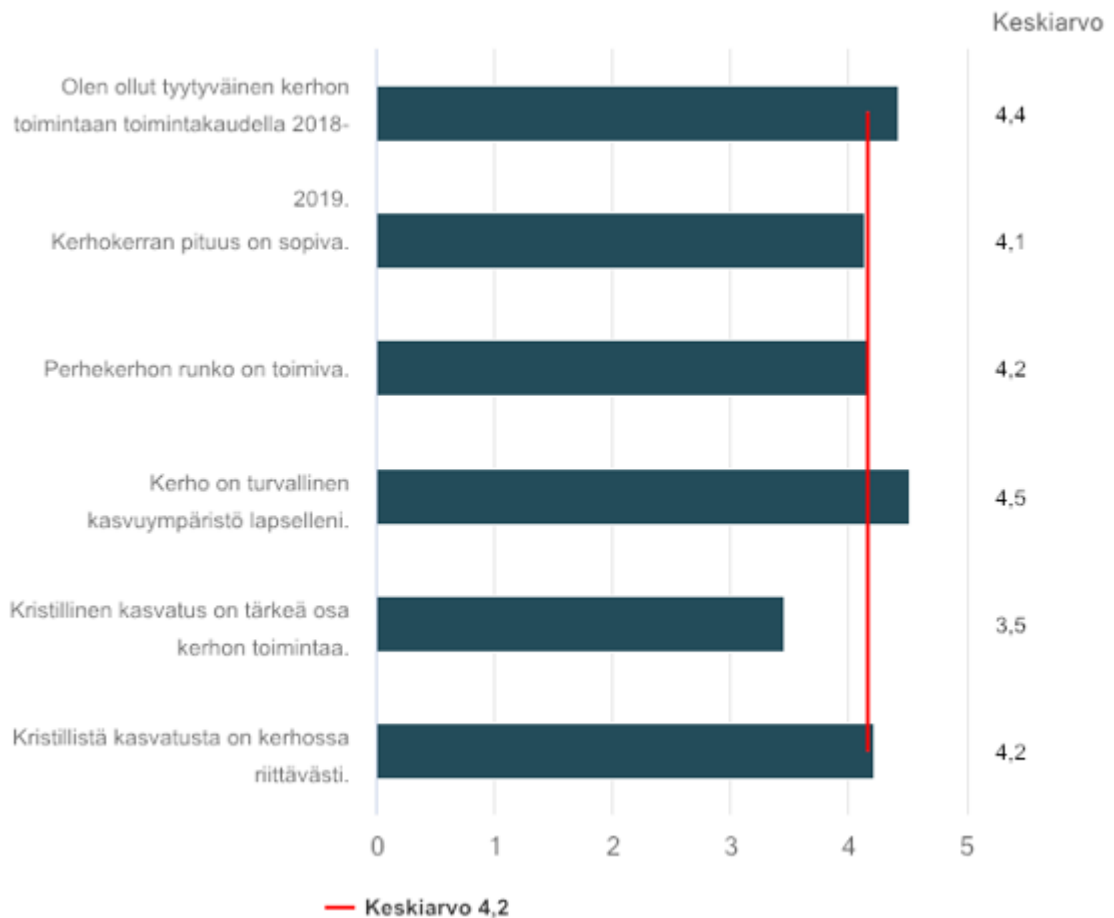
7 Tulokset

Kyselyyn tuli vastauksia 74 kappaletta. Vastausprosentiksi saatiin 28 %. Jokainen vastaaja antoi suostumuksensa vastaustensa hyödyntämiseen sekä Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksen kehittämistyössä että tämän opinnäytetyön raportissa. Vastaajista 42 % (n=31) osallistui päiväkerhojen ja 58 % (n=43) perhekerhojen toimintaan toimintakaudella 2018–2019. Tämän lisäksi taustatietona kysyttiin, missä sijaitsevaan kerhoon lapsi osallistuu.

Vastaajista 54 % (n=40) halusi osallistua kerhon toimintaan kahdesti viikossa. 38 % (n=28) ilmoitti haluavansa osallistua toimintaan kerran viikossa. Loput vastaajat halusivat osallistua kolme kertaa viikossa tai harvemmin kuin kerran viikossa. Vastaajilta kysyttiin, mikä annetuista vaihtoehdoista olisi heille sopivin ajankohta kerhotoimintaan osallistumiselle. 82 % (n=61) vastaajista oli sitä mieltä, että paras aika olisi arkinen aamupäivällä. 11 % (n=8) koki parhaaksi ajankohdaksi ilta-päivän ja 7 % (n=5) illan.

7.1 Kerhotoiminta

Vastaajia pyydettiin valitsemaan mielipidettään parhaiten kuvaava vaihtoehto asteikolla 1 (Täysin eri mieltä) – 5 (Täysin samaa mieltä). Kuvaan 2 on laskettu jokaisen väittämän vastausten keskiarvo. Kuvan pystyviiva ilmaisee kaikkien vastausten keskiarvoa (4,2), eli vastaajat ovat olleet keskimäärin samaa mieltä väittämien kanssa.

Kuva 2. Perheiden mielipiteitä kerhotoiminnasta

Avointen vastausten perusteella perheet olivat enimmäkseen tyytyväisiä kerhosen toimintaan. Kerhotoiminta koettiin tärkeäksi osaksi perheen arkea. Moni vastaaja toivoi kerhokerran pituudeksi kolmea tuntia nykyisen kahden tunnin sijaan. Myös useampaa kerhopäivää viikossa toivottiin. Kerhosen ohjelmarunko koettiin pääosin toimivaksi ja ohjattua sekä vapaata toimintaa oli vastaajien mielestä so-

pivassa suhteessa. Useista vastauksista oli havaittavissa pelko siitä, että kerho-toiminta lopetetaan. Kerhojen markkinointia toivottiin lisäävän, jotta kävijämäärät kasvaisivat.

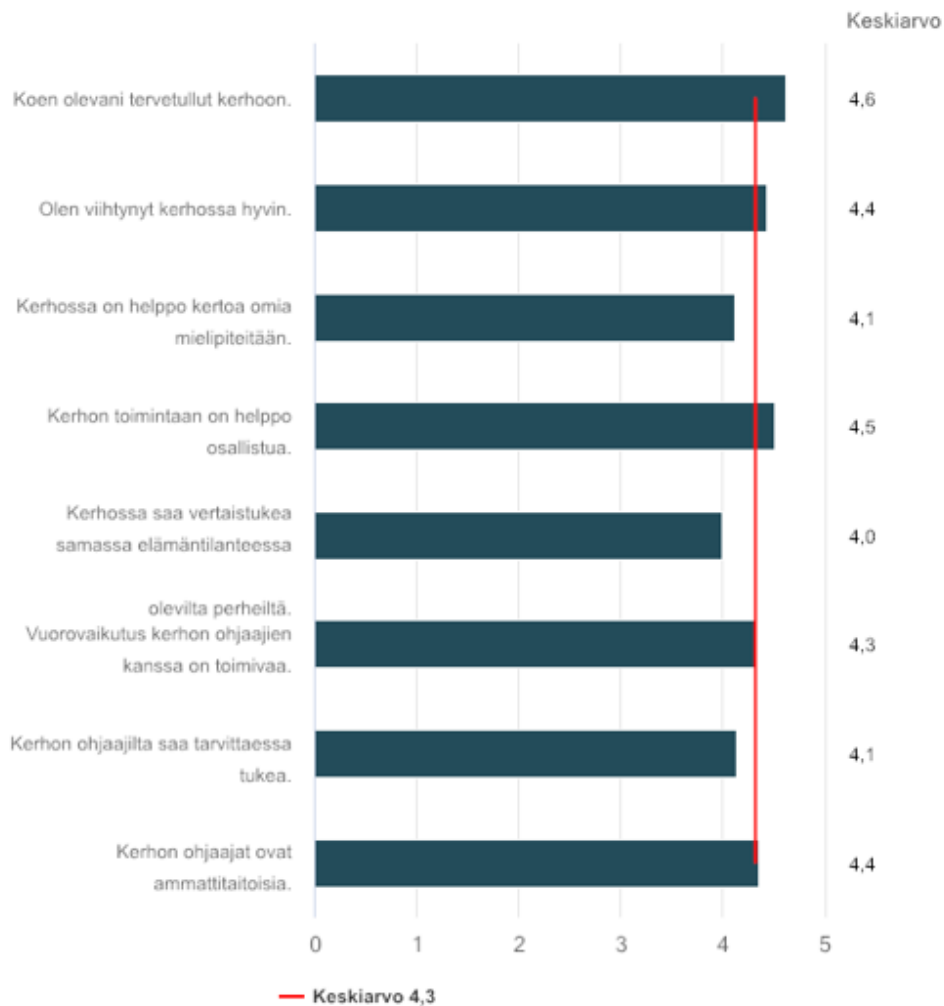
Mielestäni ohjattu toiminta/vapaa leikki on ollut tasapainossa.

Muuten päiväkerhossa on oman ymmärryksen mukaan ollut tasapainoisesti leikkiä, laulua, askartelua jne. – – Toimintarunko on ilmeisen hyvä ja lapsille sopiva. Kerho on tarjonnut lapselleni sellaisia elämyksiä, joita olen toivonutkin.

Toivon, että kerho jatkuisi leikkauksista huolimatta.

7.2 Ilmapiiri ja vuorovaikutus

Vastaajia pyydettiin valitsemaan mielipidettään parhaiten kuvaava vaihtoehto asteikolla 1 (Täysin eri mieltä) – 5 (Täysin samaa mieltä). Kuvaan 3 on laskettu jokaisen väittämän vastausten keskiarvo. Kuvan pystyviiva ilmaisee kaikkien vastausten keskiarvoa (4,3), eli vastaajat ovat olleet keskimäärin samaa mieltä väittämien kanssa.

Kuva 3. Perheiden mielipiteitä kerhojen ilmapiiristä ja vuorovaikutuksesta

Avointen kysymysten vastauksista välittyi perheiden kokemus siitä, että kerhoissa oli avoin ja rento ilmapiiri. Kerhojen tunnelma oli ollut hyvä, ja niin lapset kuin huoltajat olivat viihtyneet. Vastausten perusteella kerhot koettiin matalan kynnyksen paikoiksi, joihin oli helppoa tulla. Erään vastaajan mielestä kerhossa oli mahdollisuus rikkoa ennakkoluuloja ja vääriä käsityksiä vanhemmuudesta ja lastenhoidosta. Kerhoista löytyi myös uusia ystäviä.

Kerhossa on ollut lupsakka meno ja kaikki on tapahtunut puskematta ja väkisin tekemättä. Olen tykännyt kun on rento ilmapiiri. Ja lapset saavat touhuta vapaasti toistensa kanssa.

Toisaalta muutamien vastaajien mielestä kerhossa oli jäykähkö tunnelma ja vuorovaikutus toisten vanhempien kanssa jäi vähäiseksi. Erityisesti ensikertalaisten kohtaamiseen toivottiin ohjaajilta huomaavaisempaa vastaanottoa ja tarkempaa

kerhotoiminnan esittelyä. Vastauksista ilmeni myös huoli siitä, oliko kerhoissa liian vähän ohjaajia lapsien lukumäärään nähden. Esimerkiksi sairastapauksessa ohjaajalle toivottiin hankittavan sijainen lasten turvallisuuden takaamiseksi.

Välillä on jäänyt olo, että ohjaajilla ei ole aikaa kuunnella lasta päivän aikana, kun lapsia on niin paljon. - - Koen, että lapsia on välillä jo liikaa per ohjaaja.

Suuri osa vastaajista oli tyytyväisiä ohjaajien toimintaan. Ohjaajia kuvailtiin sydämellisiksi ja empaattisiksi. He olivat helposti lähestyttäviä ja loivat kerhoihin mukavan ilmapiirin. Lisäksi ohjaajat osasivat reagoida muuttuviin tilanteisiin ja olivat lapsille turvallisia aikuisia. Lapset kohdattiin yksilöinä ja heitä kuunneltiin. Ohjaajat olivat erään vastaajan sanoin tehneet hyvää työtä lasten hyvinvointi ja viihtyminen edellä.

Hyvillä mielin saa tuoda lapsensa kerhoon.

Ohjaajat ovat ihania ja sydämellisiä, olen ollut oikein tyytyväinen että lapseni saa tällä tavoin vieraista aikuisista turvallisia kokemuksia, ja ohjaajista on tullut lapselle tuttuja.

Avoimissa vastauksissa toistuvaksi teemaksi nousi myös yhteistyö perheen ja kerhon välillä. Poikkeustilanteista toivottiin tiedotettavan ajoissa, mutta pääsääntöisesti yhteistyön toimivuuteen oltiin tyytyväisiä. Erityistä kiitosta saivat kerhoissa pidetyt varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut, jotka koettiin hyvinä tilaisuuksina vaihtaa tietoa kodin ja kerhon välillä.

7.3 Kerhojen sisältö

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeinä asteikolla 1 (Ei tärkeää) - 3 (Tärkeää) he pitivät muutamia kerhojen sisältöihin liittyviä asioita. Jokaisen vastaajan mielestä leikki oli tärkeä osa kerhon toimintaa. Avoimista vastauksista kävi ilmi, että leikkiä pidettiin merkittävänä osana sosiaalisten taitojen kehittymistä. Lähes kaikkien vastaajien mielestä myös laulu ja askartelu olivat olennaisia kerhojen sisältöjä. Muutama vastaaja korosti näiden merkitystä erityisesti siksi, että kotona laulettiin ja askarrettiin harvemmin. Kerhoissa koettiin olleen tasapainoisesti leikkiä, laulua ja askartelua.

Laulu ja musiikki hetket ollut mieluisia lapselleni vauvasta nyt 3.5v asti! Yhteiset laululeikit kivoja koska kotona sellaisia ei hirveästi tule tehtyä!

Liikkumisen koki tärkeäksi 81 % (n=60) vastaajista, kun taas ulkoilu oli tärkeää vain 46 %:n (n=34) mielestä. 38 % (n=28) ei pitänyt ulkoilua tärkeänä. Avoimissa vastauksissa ulkoilusta tuli eniten kommentteja muihin kerhon toimintoihin verrattuna. Ulkoilun toivottiin tapahtuvan säännöllisesti kerhon aluksi tai lopuksi. Ulkoilun mainittiin muun muassa helpottavan lasten jaksamista kerhopäivän aikana. Vastauksista kävi ilmi, että ulkoilua oli toivottu jo aiemmin, mutta säännöllistä ulkoilua ei ollut saatu kaikissa kerhoissa järjestymään.

Kolmasosa vastaajista oli sitä mieltä, että hartaus oli tärkeä osa kerhon toimintaa. Kristillinen kasvatusta nähtiin seurakunnan kerhojen vahvuutena ja ainutlaatuisena piirteenä. Perinteisten arvojen ja kodinomaisen ympäristön kanssa kristillisen kasvatuksen koettiin luovan lapsille turvallisen kasvu-ympäristön. Toisaalta kolmannes vastaajista ei pitänyt hartaushetkeä tärkeänä. Loput vastaajat eivät osanneet sanoa, mitä mieltä ovat.

Hieman alle puolet vastaajista oli sitä mieltä, että erilaiset tapahtumat olivat tärkeitä. Avoimissa vastauksissa nostettiin esiin muun muassa erilaiset retket, lelu- ja ulkoilupäivät sekä esimerkiksi isovanhempien päivät. Näitä kaikkia toivottiin kerhoihin lisää. Lasten valokuvausta kuvailtiin mukavaksi perinteeksi. Lisäksi kerhoissa käyneet vapaaehtoistyöntekijät saivat kiitosta toiminnastaan.

Karhuvuoren perhekerhossa ihanaa kun vapaaehtoinen jo eläkkeellä oleva ihana "mummu" haluaa käydä auttelemassa, rikkaus lasten olla yhdessä myös vanhemman sukupolven kanssa.

Vastaajilta kysyttiin, haluaisivatko he kerhoon asiantuntijavierailijoita. Kysymyksessä täsmennettiin asiantuntijavierailijaksi tarkoitettavan tässä lapsen tai perheen hyvinvoinnin ja terveyden asiantuntijoita. Kyllä-vastauksen yhteydessä vastaajalla oli mahdollisuus kertoa toiveensa avoimessa vastauskentässä. Vastanneista 46 % (n=34) toivoi kerhoihin vierailijoita. Avointen vastausten perusteella toivottuimmiksi nousivat fysioterapeutti, puheterapeutti ja terveydenhoitaja. Yli puolet vastaajista ei kokenut vierailijoita tarpeellisiksi.

Avoimissa vastauksissa kommentoitiin kerhojen toimintahetkien sisältöjä. Toimintahetkien sisältöjä pidettiin hyvinä, mutta niitä toivottiin muokattavan vielä enemmän lasten ikätason mukaisiksi. Hetkien toivottiin olevan myös lapsilähtöisempiä ja lasta osallistavampia.

8 Yhteenveto ja pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää seurakuntien kerhoihin osallistuneiden perheiden kokemuksia ja mielipiteitä kerhojen toiminnasta sekä ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Osana opinnäytetyötä toteutettiin Webropol-kysely, jonka avulla toivottiin saatavan enemmän vastauksia kuin perinteisellä kyselylomakkeella.

Vastauksista oli huomattavissa yleinen tyytyväisyys kerhojen toimintaa kohtaan. Perheet kokivat kerhoihin osallistumisen tärkeäksi osaksi arkeaan. Kerhot nähtiin matalan kynnyksen paikkoina, joihin perheiden oli ollut helppo mennä. Ilmapiiri koettiin pääosin avoimeksi ja rennoksi, mutta myös päinvastaisia kokemuksia tuli esiin.

Kehitysehdotuksia saatiin kyselyn avulla huomattavasti vähemmän kuin kokemuksia kerhoista. Poikkeustilanteisiin toivottiin parempaa varautumista ja niistä toivottiin myös tiedotettavan perheitä ajoissa. Toiminnan sisällön suunnittelussa haluttiin otettavan entistä enemmän huomioon lasten ikätaso, lapsilähtöisyys ja lasten osallisuus. Ulkoilua pyydettiin järjestämään kerhoissa useammin. Kerhoissa järjestettyihin varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluihin oltiin tyytyväisiä ja niitä toivottiin pidettävän jatkossakin.

Asiakkaiden ottamisesta mukaan palveluiden kehittämiseen puhutaan nykyään paljon. Kehittämistyössä olisi hyvä toteuttaa asiakaslähtöisiä kehittämistapoja, mutta usein käytetään helpommin toteutettavaa asiakaskeskeistä tapaa. Aihepiirin teorian tietoon tutustuessamme huomasimme, että tämän opinnäytetyön kyselyn toteuttaminen olikin asiakaskeskeinen tapa. Mikäli seurakunta haluaa jatkossa kartoittaa perheiden mielipiteitä kerhotoiminnasta, olisi hyvä harkita asiakkaan mukaan ottamista koko kehittämisprosessiin. Toisaalta myös suoraan asiakkaalta tulevat kehitysehdotukset olisi pyrittävä huomioimaan, jolloin kehitystyö olisi alusta asti asiakaslähtöistä. Usein unohdetaan, että asiakkaalla voi olla omien kokemustensa kautta hyödynnettävissä olevaa tietoa käyttämästään palvelusta. Myös varhaiskasvatuksen päivittäisissä kohtaamisissa olisi syytä kiinnittää huomiota asiakkaiden esille tuomiin kokemuksiin ja mielipiteisiin.

Kyselystä saadun palautteen perusteella perhekerhoilla ja päiväkerhoilla olisi voinut olla erilliset kyselyt. Näin kysymykset olisi voitu kohdentaa paremmin vastajille. Tämä nousi esille jo kyselyn suunnitteluvaiheessa, mutta tulimme seurakunnan edustajan kanssa siihen tulokseen, että yksi yhteinen kysely riittää. Kyselyn testaaminen olisi voinut auttaa suunnittelemaan kohdennetumpia kysymyksiä. Tällä kertaa kyselyä ei testattu aikataulumuutosten vuoksi. Kyselyllä ei myöskään saavutettu kaikkia kerhoihin osallistuneita perheitä, sillä seurakunnalla ei ollut käytössään kaikkien kerhoihin osallistuneiden perheiden sähköpostiosoitteita. Pohdimme suunnitteluvaiheessa, olisiko kysely toteutettava sekä sähköisessä että lomakemuodossa. Kysely toteutettiin kuitenkin vain sähköisesti, sillä seurakunnan edustajan mukaan näin saavutettu otos oli heidän käyttöönsä riittävän kattava.

Tämä opinnäytetyöprosessi sai alkunsa Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksen tarpeesta saada perheiltä tietoa kerhojen toiminnasta kehittämistyönsä tueksi. Mielestämme onnistuimme vastaamaan tähän tarpeeseen, ja seurakunta voi hyödyntää tuloksia seuraavan toimintakauden suunnittelussa. Tässä opinnäytetyössä toteutetun kyselyn voi jatkossa toteuttaa tällaisenaan tai sitä voidaan kehittää asiakaslähtöisempään suuntaan.

Opinnäytetyöprosessi tarjosi meille paljon uutta. Tulevina varhaiskasvattajina koemme, että syvempi perehtyminen perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön on antanut meille eväitä työelämään. Yhteistyöhön liittyvät läheisesti myös asiakkaan osallisuus ja asiakaslähtöisyys, joiden merkityksestä olemme oppineet lisää. Koska opinnäytetyömme oli työelämälähtöinen, se on antanut mahdollisuuden saada lisää kokemuksia työelämässä tehtävästä yhteistyöstä. Opinnäytetyömme alussa seurakunta oli yhteistyökumppanina meille molemmille melko tuntematon. Työn edetessä ennakkoluulot ovat kuitenkin karsineet ja käsityksemme seurakunnan varhaiskasvatuksen toiminnasta on muuttunut.

Lähteet

Ahola, A. 2007. Lomaketutkimusprosessi. Teoksessa Viinamäki, L. & Saari, E. (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki: Tammi, 47–72.

Ahonen, L. 2017. Vasun käyttöopas. 1. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Alopaeus-Karhunen, P. & Wennermark, P-L. 2004. Evankelisluterilaisen kirkon lapsityön historiaa. Teoksessa Heinonen, L., Luodeslampi, J. & Salmensaari, L. (toim.) Lapsityön käsikirja. Jyväskylä: Kirjapaja, 13–23.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2016. Tutki ja kirjoita. 21. painos. Helsinki: Tammi.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Tampere: Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Akateeminen väitöskirja.

Kirkkojärjestys 1055/1993.

Kirkkolaki 1054/1993.

Kronqvist, E-L., Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi -selvityksestä. Stakesin raportteja 22/2008. Helsinki: Valopaino Oy.

Lamminen, S. 2018. Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa –vinkki-vihko. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/143534/Vinkki-vihko%20vanhempien%20osallisuus%20varhaiskasvatuksessa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu 6.8.2019.

Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018a. Tule mukaan. Lapsille ja lapsiperheille. <https://www.lappeenrannanseurakunnat.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille>. Luettu 5.11.2018.

Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018b. Tule mukaan. Lapsille ja lapsiperheille. Perhekerhot. <https://www.lappeenrannanseurakunnat.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille/perhekerhot>. Luettu 5.11.2018.

Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018c. Tule mukaan. Lapsille ja lapsiperheille. Perhekerhot. Ekavauva- ja taaperokerho. <https://www.lappeenrannanseurakunnat.fi/osallistu/elamanvaiheet/lapset-ja-lapsiperheet1/perhekerhot/ekavauva-ja-taaperokerho>. Luettu 5.11.2018.

Lappeenrannan ev.lut. seurakunnat 2018d. Tule mukaan. Lapsille ja lapsiperheille. Päiväkerhot. <https://www.lappeenrannanseurakunnat.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille/paivakerhot>. Luettu 5.11.2018.

Lappeenrannan seurakuntayhtymä 2018. Varhaiskasvatus. Lappeenrannan seurakuntayhtymä 2018–2019. Lappeenranta.

Lapsi on osallinen 2008. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. Kirkkohallitus.

Larjovuori, R-L., Nuutinen, S., Heikkilä-Tammi, K. & Manka M-L. 2012. Asiakkaat kuntapalveluiden kehittäjiksi – opas tehokkaan osallistumisen työkaluihin. Tampereen yliopisto.

Lastensuojelulaki 417/2007.

Opetushallitus 2018a. Kasvatus, koulutus ja tutkinnot. Varhaiskasvatus. https://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/varhaiskasvatus. Luettu 18.10.2018.

Opetushallitus 2018b. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Määräykset ja ohjeet 2018:3a.

Perälä, M-L., Salonen, A., Halme, N. & Nykänen, S. 2011. Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita. Vanhempien näkökulma. Raportti 36/2011. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Tampere: Juvenes Print.

Pohjola, A. 2007. Eettisyyden haaste tutkimuksessa. Teoksessa Viinamäki, L. & Saari, E. (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki: Tammi, 11–31.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Teemoittelu. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html. Luettu 6.1.2019.

Sakasti 2018a. Seurakuntatyö. Kasvatus. Varhaiskasvatus. <http://sakasti.evl.fi/varhaiskasvatus>. Luettu 18.10.2018.

Sakasti 2018b. Seurakuntatyö. Kasvatus. Varhaiskasvatus. Perhekerho. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content44A969>. Luettu 31.10.2018.

Sakasti 2018c. Seurakuntatyö. Kasvatus. Varhaiskasvatus. Päiväkerho. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content44C2E7>. Luettu 2.11.2018.

Sakasti 2018d. Seurakuntatyö. Kasvatus. Varhaiskasvatus. Yhteydet yhteiskunnan varhaiskasvatukseen. <http://sakasti.evl.fi/varhaiskasvatus-yhteydetyhteiskuntaan>. Luettu 31.10.2018.

Seurakuntien lapsityön keskus 2018. Seurakunnan päiväkerho on leikin lumoa ja hiljaisuutta. [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/32D0C5B4E739E856C2257E2E0012D3A4/\\$FILE/Leikin_lumoa.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/32D0C5B4E739E856C2257E2E0012D3A4/$FILE/Leikin_lumoa.pdf). Luettu 2.11.2018.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Hyvinvoinnin edistäminen. Osallisuuden edistäminen. <https://stm.fi/osallisuuden-edistaminen>. Luettu 6.5.2019.

Suomen ev.lut. kirkko 2013. Lapset seurakuntalaisina. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2013:1. Helsinki: Kirkkohallitus.

Suomen evankelisluterilainen kirkko 2018a. Osallistu. Antia arkeen. Perhekerho. <https://evl.fi/osallistu/antia-arkeen/perhekerhot>. Luettu 21.10.2018.

Suomen evankelisluterilainen kirkko 2018b. Osallistu. Antia arkeen. Päiväkerho. <https://evl.fi/osallistu/antia-arkeen/paivakerho>. Luettu 2.11.2018.

Toikko, T. 2012. Sosiaalipalveluiden kehityssuunnat. Tampere: Juvenes Print.

Varhaiskasvatuslaki 540/2018.

Venninen, T., Leinonen, J., Rautavaara-Hämäläinen, M. & Purola, K. 2011. "Lähes aina haettaessa sanotaan, että ihan ok päivä - mitä se lopulta tarkoittaa?" Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkohteissa. Socca. Työpapereita 2011:2.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Virtanen, P., Suoheimo, M., Lamminmäki, S., Ahonen, P. & Suokas, M. 2011. Matkaopas asiakaslähtöisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämiseen. Teke-sin katsaus 281/2011. <https://www.businessfinland.fi/globalassets/julkaisut/matkaopas.pdf>. Luettu 25.11.2018.

Vuorenmaa, M. 2016. Äitien ja isien osallisuus perheessä ja lasten palveluissa sekä osallisuuteen yhteydessä olevat tekijät. Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Akateeminen väitöskirja.

Liite 1

Sosiaali- ja terveysala

Saatekirje

Arvoisa vastaanottaja,

Olemme sosionomiopiskelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatukseen. Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa Webropol-kyselyllä teidän, päivä- ja/tai perhekerhojen toimintaan osallistuneiden perheiden, mielipiteitä ja toiveita kerhojen toiminnasta.

Pyytäisimmekin teitä käyttämään hetken ajastanne ja osallistumaan kyselyyn. Kysely toteutetaan kevään 2019 aikana. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kyselyyn vastataan anonyymisti, eikä yksittäistä vastaajaa voida tunnistaa. Vastauksenne käsitellään luottamuksellisesti ja kerätty aineisto hävitetään opinnäytetyön valmistuttua.

Osallistumisenne on tärkeää. Vastauksenne pohjalta Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatus kehittää päivä- ja perhekerhojen toimintaa. Lisäksi kyselyn avulla saatuja tuloksia hyödynnetään opinnäytetyömme raportoinnissa.

Mahdollisten lisäkysymysten varalta yhteystietomme löytyvät alta.

Kiitos yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin,

Salla Holtari
salla.holtari@student.saimia.fi

Mia Kähö
mia.kaho@student.saimia.fi

Perheiden mielipiteitä ja kokemuksia Lappeenrannan seurakuntien päivä- ja perhekerhojen toiminnasta

Tällä kyselyllä kartoitetaan Lappeenrannan seurakuntien päivä- ja perhekerhoihin osallistuneiden perheiden mielipiteitä ja kokemuksia kerhojen toiminnasta toimintakaudella 2018-2019. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Kyselyyn vastataan anonymisti, eikä yksittäistä vastaajaa voida tunnistaa. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja kerätty aineisto hävitetään tulosten analysoinnin jälkeen.

Kyselyllä saatuja tuloksia hyödynnetään Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksen päivä- ja perhekerhojen toiminnan kehittämisessä sekä kyselyn toteuttaneiden sosionomi (AMK) -opiskelijoiden opinnäytetyön raportissa.

1. Suostumus vastausten hyödyntämisestä *

- Vastauksiani saa hyödyntää sekä Lappeenrannan seurakuntien varhaiskasvatuksen kehittämistyössä että opinnäytetyön raportissa.

2. Mihin kerhoon lapsenne osallistuu? *

- Päiväkerho
- Perhekerho

3. Missä sijaitsevaan kerhoon lapsenne osallistuu? *

- Karhuvuori
- Kaukas
- Keskuspappila
- Keskuspappila: iltapäiväkerho
- Korvenkylä

- Koulukatu 10
- Mustola
- Mäntylä
- Pulp
- Sammonlahti
- Karhuvuori
- Keskuspappila
- Keskuspappila: ekavauva-/taaperokerho
- Kesämäen perhekahvila
- Korvenkylä
- Koulukatu 10
- Koulukatu 10: ekavauva-/taaperokerho
- Koulukatu 10: iltakerho
- Lauritsala
- Lauritsala: ekavauva-/taaperokerho
- Mustola
- Nuijamaan perhekahvila
- Pulp
- Sammonlahti

*

4. Kuinka monta kertaa viikossa haluaisitte osallistua kerhotoimintaan?

- Kerran viikossa
- Kaksi kertaa viikossa Joku muu, mikä?

5. Mikä ajankohta * seuraavista vaihtoehtoista on teille sopivin kerhotoimintaan osallistumiselle?

- Arkisin aamupäivällä

Arkisin iltopäivällä

Arkisin illalla

6. Valitkaa mielipidettänne parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Olen ollut tyytyväinen kerhon toimintaan toimintakaudella 2018-2019. *	☐	☐	☐	☐	☐
Kerhokerran pituus on sopiva. *	☐	☐	☐	☐	☐
Perhekerhon runko on toimiva.	☐	☐	☐	☐	☐
Kerho on turvallinen kasvuympäristö lapselleni. *	☐	☐	☐	☐	☐
Kristillinen kasvatusta on tärkeä osa kerhon toimintaa. *	☐	☐	☐	☐	☐
Kristillistä kasvatusta on kerhossa riittävästi. *	☐	☐	☐	☐	☐

*

7. Valitkaa mielipidettänne parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä	Eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Koen olevani tervetullut kerhoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen viihtynyt kerhossa hyvin.	☐	☐	☐	☐	☐
Kerhossa on helppo kertoa omia mielipiteitään.	☐	☐	☐	☐	☐
Kerhon toimintaan on helppo osallistua.	☐	☐	☐	☐	☐
Kerhossa saa vertaistukea samassa elämäntilanteessa olevilta perheiltä.	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutus kerhon ohjaajien kanssa on toimivaa.	☐	☐	☐	☐	☐
Kerhon ohjaajilta saa tarvittaessa tukea.	☐	☐	☐	☐	☐
Kerhon ohjaajat ovat ammattitaitoisia.	☐	☐	☐	☐	☐

8. Miten tärkeänä pidätte seuraavia kerhon sisältöön liittyviä asioita? *

	Ei tärkeää	En osaa sanoa	Tärkeää
Leikki	☐	☐	☐
Laulu	☐	☐	☐
Liikkuminen	☐	☐	☐
Askartelu	☐	☐	☐
Hartaus	☐	☐	☐
Ulkoilu	☐	☐	☐
Tapahtumat	☐	☐	☐

9. Haluaisitteko kerhoon asiantuntijavierailijoita? *

Asiantuntijavierailijalla tarkoitetaan tässä lapsen tai perheen hyvinvoinnin ja terveyden asiantuntijoita, esimerkiksi terveydenhoitajaa tai fysioterapeuttia.

- Kyllä, kenet _____ haluaisit?
- En halua

10. Kertokaa toiveistanne ja mahdollisista muutosehdotuksistanne kerhojen seuraavalle toimintakaudelle. Oletteko pettyneet tai olleet erityisen tyytyväisiä johonkin asiaan?

11. Onko vielä jotakin, mitä haluaisitte kertoa? Heräsikö kyselyyn vastatessanne ajatuksia, jotka haluaisitte jakaa kanssamme? Voitte antaa palautetta kerhojen kuluneesta toimintakaudesta, ohjaajien toiminnasta, tai ihan mistä tahansa kerhoihin liittyvästä asiasta.